

І. Д. Бажинов

Іванов Всеволод В'ячеславович

ІВАНОВ Всеволод В'ячеславович (Иванов Всеволод Вячеславович; 12(24). 02. 1895, с. Лебязе, нині аул Акку Павлодар. обл., Казахстан – 15. 08. 1963, Москва) – російський прозаїк, драматург. Учасник бойових дій 1918–20 у складі Червоної армії. Від 1921 – у Петрограді (нині С.-Петербурґ), де приєднався до літ. групи «Серапіонові брати» та навч. у студії Будинку мистецтв на курсі [Є. Зам'ятіна](#). Від 1924 – у Москві. Більшість творів І. присвяч. подіям після більшов. перевороту 1917 у Сибіру та сповнені рев. романтикою, натуралізмом і містицизмом. У 2-й пол. 20-х рр. патетика й романт. піднесеність оповіді поступилися реаліст. манері письма (повість «Хабу», 1925; зб. «Экзотические рассказы», 1925; «Тайное тайных», 1927). У романах «Похождения факира» (1934–35) та «Мы идем в Индию» (1956) подано широку картину дореволюц. життя й побуту Сибіру і Казахстану. Роман «Ужинский Кремль» (1929–32), в якому у гротеск. плані зображено звичаї провінц. містечка періоду НЕПу й кін. 20-х рр., за життя І. не опубл. Роман «У» (1931–33) складають 2 сюжетні лінії: утопічна про будівництво на Уралі заводу з перетворення «поганого» людського матеріалу (злочинці, убивці, шахраї) на провідників нового суспільства та про пошуки корони амер. імператора. Істор.-рев. тему, зокрема боротьбу за встановлення рад. влади в Україні, відтворено у романі «Пархоменко» (1939; 2-а ред. 1951), за яким на Київ. кіностудії худож. фільмів знято х/ф «Олександр Пархоменко» (1942, реж. Л. Луков). У роки 2-ї світової війни був військ. кор., виступав з публіцист. статтями і нарисами. Написав роман «При взятти Берлина» (1946), цикл фантаст. оповідань «Медная лампа», «Сизиф, сын Эола», повість «Агасфер» (усі опубл. 1963–65). Тему вірності митця високим ідеалам розробляв у романах «Вулкан» (1940), «Эдесская святыня» (1946; обидва опубл. 1965). І. часто відвідував Україну, де ставили його п'єси «Бронепоезд 14-69» (створ. 1927 на основі однойм. повісті, увійшла до

класич. репертуару рад. театрів, зокрема й у режисурі Г. Юри, «Березіль», Харків, 1928), «Пархоменко» (за однойм. романом; Донец. укр. муз.-драм. театр ім. Артема, 1940) та ін. М. Бажан присвятив І., з котрим товаришував, вірш «Шипшини білий цвіт» (1980). Окремі твори І. українською мовою переклали І. Сенченко, Ф. Федорців та ін.

Основні твори

Собрание сочинений: В 8 т. Москва, 1973–78; Пьесы. Москва, 1979; Избранные произведения: В 2 т. Москва, 1985; Дневники. Москва, 2001; укр. перекл. – Поворот Будди. Л., 1927; Пригоди факіра: Ч. 1–2. К.; Х., 1935; Пархоменко. К., 1941; Генерал Орленко і його народ. К., 1943; Бронепоезд 14-69. К., 1952.

Рекомендована література

1. Зайцев Н. В. Драматургия Всеволода Иванова. Москва; Ленинград, 1962;
2. Всеволод Иванов – писатель и человек: Воспоминания современников. Москва, 1975;
3. Краснощекова Е. А. Художественный мир Всеволода Иванова. Москва, 1980;
4. Иванов А. Всеволод Иванов. Москва, 1982;
5. Минокин М. В. Всеволод Иванов и советская литература 20-х годов. Москва, 1987;
6. Гладковская Л. А. Жизнелюбивый талант: Твор. путь Всеволода Иванова. Ленинград, 1988.

Бібліографічний опис:

Іванов Всеволод В'ячеславович / І. Д. Бажинов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-14303>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).